

متن پرسش

سلام استاد: لطف کنید در مورد ایده الیسم و رئالیسم توضیح بدید که کدام یک حق است؟ شهید مطهری و علامه ایده الیسم را مساوی با سفسطه‌گری دانستند که این درست نیست همچنین برای اثبات رئالیسم دلایلی آوردند که قانع کننده نیست. چه اشکالی دارد جهان هستی که مشاهده می‌شود را ساخته ذهن بدانیم و به این اشکال رئالیست‌ها که چیزهایی هستند که در اختیار من نیستند پس ساخته ذهن نیستند این گونه پاسخ دهیم که ذهن به دو قسم خودآگاه و ناخودآگاه تقسیم می‌شود و جهانی که مشاهده می‌کنیم چهارچوب‌های ذهنی است که ذهن ناخودآگاه ساخته و در اختیار من نبوده با این نظر اشکالی که شهید مطهری کردند که در صورت قائل شدن به ایده الیسم علم ما جهل مرکب می‌شود که این به نظر صحیح نیست زیرا پاسخ می‌دهیم که با قائل شدن به ایده الیسم قائل می‌شویم که تنها موطن حقیقت عوض می‌شود و از عالم خارج به ذهن می‌آید و علم هم همان علم می‌ماند. استاد اگر شما رئالیسم رو حق می‌دونید لطف کنید دلایلی قانع کننده که غیر از دلایل کتاب اصول و روش رئالیسم بیاورید. ممنونم مرا راهنمایی کنید

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: این نکته‌ای که در آخر سؤال فرمودید مشکل را حل می‌کند که می‌فرمایید «در ادراکات تنها موطن حقیقت عوض می‌شود و از عالم خارج به ذهن می‌آید و علم هم همان علم است». ایده‌آلیست‌ها معتقدند ذهن ما ملاک هست‌ها و نیست‌ها است، بدون آن‌که دغدغه‌ای داشته باشند که باید با نفس الأمر و واقعیت مرتبط بود. به همین جهت کارشان تا آن‌جا جلو رفت که گفتند ما آنچه در ذهنمان تصور می‌کنیم را به خارج تحمیل می‌کنیم و کار به سوبژکتیویته کشید که هیچ حقیقتی را در خارج از ذهن نمی‌پذیرد. البته ایده‌آلیستی که علامه نقد می‌کنند به همان معنایی است که عرض کردم و این غیر از معنای ایده‌آلیسم هگلی و یا کسانی است که می‌خواهند بین دکارت و افلاطون در موضوعات معرفتی جمع کنند همچنان که غیر از ایده‌آلیسم افلاطونی است. موفق باشید